

УПРАВЛІННЯ ЦИРКУЛЯРНИМИ ЗАКУПКАМИ

Коваль Тарас, здобувач вищої освіти
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
м. Київ, Україна
e-mail: 8142755@stud.nau.edu.ua

Науковий керівник: Давиденко Володимир, к.е.н., доцент
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
м. Київ, Україна
ORCID ID 0000-0002-8419-4636
e-mail: volodymyr.davydenko@npp.nau.edu.ua

Із зростанням економічного розвитку, все більше країн світу приєднуються до дискусій про циркулярні моделі економіки або економіки замкнутого циклу.

Актуальність запровадження циркулярної системи управління економічними процесами в економіці, сприяє використанню ресурсів якомога довше, отриманню максимальної цінності від використання товарів, а в подальшому, відновленню товарів і матеріалів, з яких вони виготовлені.

На сьогоднішній день багато досліджень присвячено циркулярній економіці. Актуальним напрямом є можливість отримання підприємствами додаткового прибутку, яке можливе за рахунок мінімізації витрат на матеріалах і можливостей повторного використання сировини.

Циркулярна економіка не обмежується завданням щодо переробки відходів в кінці життєвого циклу продукції, але й надає можливості для інноваційного і соціального розвитку, в системі економічних відносин.

Циркулярна економіка розглядається як економічна модель, в якій як результати, так і процеси ресурсозабезпечення і виробництва, плануються і організовуються таким чином, щоб максимізувати добробут людей і ефективність функціонування екосистем [1].

Перехід бізнесу до циркулярної моделі, має відбуватися шляхом організації взаємодії в ресурсному забезпеченні за каскадним принципом, при якому відходи одного виробництва є сировиною для іншого, забезпечуючи тим самим скорочення кількості утворених відходів, їх повторне використання та рециклінг. При такому підході можуть бути досягнуті значні економічні переваги, не дивлячись на потребу в істотних капіталовкладеннях в сфері інформаційної взаємодії, а також побудови ефективних і якісних систем управління відходами [2].

Одним з інструментів відновлювальної економіки є циркулярні закупки. Вже на етапі створення продукції, постає потреба в застосуванні технологій з мінімізації використання нових матеріальних і енергетичних ресурсів та переходити до збільшення використання вторинної сировини і матеріалів. Завдяки такому підходу, буде створюватись замкнутий ланцюг постачання, що забезпечить надходження додаткового прибутку.

Циркулярну економіку можна розглядати як концепцію, що виходить із потоково-процесного розуміння характеру виробництва, розподілу, обміну та споживання благ в соціально-економічній системі і відповідно, обороту ресурсів і енергії в межах даної системи [4].

Модель циркулярної економіки передбачає запровадження новітніх підходів і методів, на основі «розумної» економії ресурсів і багаторазового використання товарів. Такий підхід передбачає, що підприємства повинні повністю переглянути стратегію управління як самими виробництвом, так і потоками реалізації продукції.

Появі даної моделі, передувало зростання кількості відходів в усьому світі. Така тенденція збільшує забруднення навколишнього середовища і споживання ресурсів.

Розвиток циркулярної економіки, можна простежити за напрямками розширення інструмента «R», як основа бізнес-моделі методів управління циклічністю виробництва і споживання (рис.1).

Одним з принципів є використання продукту або потрібної функції, замість того, щоб ним володіти. Такий формат, передбачає налагодження взаємин між підприємствами та споживачами, щодо активного використання інструментів оренди і позик, тобто перехід до форми послуг, на відміну від існуючого принципу «купівля-продаж».

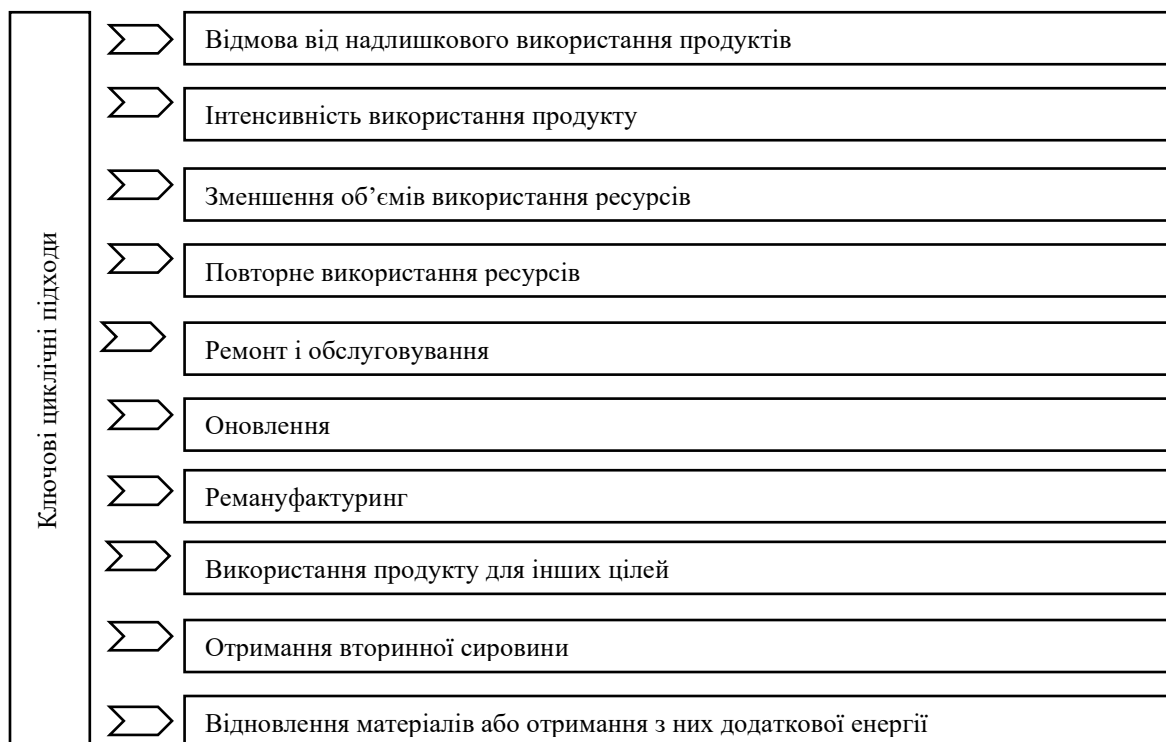

Рисунок 1 – Методи управління циклічністю виробництва і споживання

Джерело: побудовано автором на основі [3].

Процес спільного використання продуктів, визначає можливості ефективного користування матеріальними і нематеріальними ресурсами, задля економії на витратах. Крім того, для деяких товарів, виробники активно запроваджують принцип спільного використання деталями і компонентами. Як приклад, зарядний пристрій з універсальним роз'ємом, або елементи живлення.

Повторне використання продукту для початкових чи інших цілей, передбачає пошук альтернативних рішень, щодо можливостей спрощення сервісного обслуговування, а можливо й надання товару багатфункціональних властивостей.

Ще одним підходом є обслуговування і ремонт продукту, для продовження терміну його використання і продовження життєвого циклу. Особливу роль відіграє можливість легкого розширення потенціалу товару, у разі за старіння його функціональних властивостей.

Прогресивним є переробка використаної продукції для створення нової сировини або продуктів. Розробка такого циклічного процесу, дозволить створити не лише нові види товарів, але й створить додаткові робочі місця.

Поряд з проблемами створення сприятливих умов для формування циркулярної економіки, не приділяється необхідної уваги і іншим інструментам, які є обслуговуючими елементами поетапного формування нових економічних підходів. А саме, циркулярним закупівлям.

Метою забезпечення стійкості циркулярних закупівель, полягає в створенні довгострокових економічних цінностей для всіх зацікавлених сторін, які залучені до реалізації товарів і послуг на ринку.

Формування моделі циркулярних закупівель, надасть можливість створити умови «нульових відходів», а залучення до цього процесу значної частини галузей, створить передумови щодо формування циркулярної економіки в цілому.

Циркулярні закупівлі є частиною стійких закупівель, які ґрунтуються на таких принципах стійкості, як відновлення і циклічне використання ресурсів.

Циркулярні закупівлі, можуть бути визначені як процес, за допомогою якого замовники закупають товари, роботи та послуги, які сприяють мінімізації енергетичних та матеріальних втрат, в ланцюгах поставок та уникнення негативного впливу на екосистему зовнішнього середовища. Такий процес передбачає закупівлі за конкурентними цінами товарів, які призводять до збільшення життєвого циклу продукції, її збереження та повторного використання.

Будь-яка вироблена продукція, повинна бути розрахована на довговічність, ремонтпридатність, переробку. Після свого основного призначення, продукція повинна мати можливість повторного використання, мати властивості розбиратись на компоненти, матеріали та сировину, які надалі можуть повторно використовуватись у виробництві.

Основними підходами до циркулярних закупівель є не лише скоротити витрати на сировину і зменшити обсяги відходів, але й створити умови для замкнутості циклів виробництва і продуктів.

В процесі циркулярних закупівель, повинні бути розроблені чіткі вимоги, щодо використання матеріалу, підтримки товару у належному стані і умовах, а також подальших дій із товаром, після закінчення строку його використання.

На основі аналізу досліджуваного напрямку, використання циркулярних закупівель, дозволяє домогтись значних економічних і соціальних переваг:

- істотне заощадження коштів, за рахунок зменшення обсягів закупівлі нової продукції та сировини;

- зниження обсягів відходів, за рахунок їх перетворення в нову сировину;

- зниження обсягів використання імпортованої сировини;

можливість використання заощаджених ресурсів в розвитку ощадного виробництва.

Перебудова економічної національної системи, на основі принципів циркулярної економіки, може сприяти вирішенню глобальної та внутрішніх проблем з відходами, за рахунок скорочення виробничо-збутових ланцюгів і підвищення їх ефективності в плані використання ресурсів.

Література:

1. Murray A. The Circular Economy: An Interdisciplinary Exploration of the Concept and Application in a Global Context / A. Murray, K. Skene, K. Haynes // Journal of Business Ethics. – 2015. DOI: doi:10.1007/s10551-015-2693-2

2. The Ellen MacArthur Foundation. Towards a Circular Economy - Economic and Business Rationale for an Accelerated Transition // The Ellen MacArthur Foundation: Greener Management International, 2012. – 97 p. DOI: <https://doi.org/2012-04-03>

3. Fedulin A., Chernaya I., Orlova E., Avtsinova G., Simonyan, T. (2020). Formation of approaches to environmental policy under conditions of digital economy. Journal of Environmental Management and Tourism, vol. 11, no. 3, pp. 549–554. DOI: 10.14505/jemt.v11.3(43).06.

4. Д.В. Валько / Национальные интересы: приоритеты и безопасность, 2018, т. 14, вып. 8, стр. 1415–1429 URL: <http://fin-izdat.ru/journal/national>

СИСТЕМА СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ПРИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ НЕОМОДЕРНІЗАЦІЙНОЇ КОНЦЕПЦІЇ

Косенков Денис, аспірант
ДНП Державний університет «Київський авіаційний інститут»
м. Київ, Україна

Науковий керівник: Вовк О.М., д.е.н., професор
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна

ORCID ID: 0000-0002-1680-1959

Систематизація та узагальнення основних існуючих стратегій розвитку підприємств за результатами аналізу наявних загальноприйнятих визначень понять стратегії розвитку підприємств